

Phan Cửu Long

Cô Giáo Trẻ

Cha mẹ tôi mất năm tôi học lớp 7, hoàn cảnh cả nước lúc này cực kỳ khó khăn trong những năm sau ngày thống nhất đất nước, chỉ có 5 anh, chị em lạc lõng nơi tỉnh biên giới heo hút, nghèo nàn, không một người bà con ruột thịt ... Anh chị tôi đã có gia đình, đi làm cơ quan Nhà nước, chỉ còn tôi, sống cô cút trong căn nhà nhỏ, lợp lá, vách bô (dùng tre đan lại như đan rỏ tre) nói là nhà, nhưng thực ra nó là cái chòi thì đúng hơn ... Tôi được cấp lương thực theo chế độ tem phiếu “ăn theo”, chế độ con em cán bộ lúc bấy giờ, mỗi tháng được cấp 9 kg lương thực, trong đó chỉ có 3 kg là gạo, còn lại là mì sợi hoặc bột mì, lúc này mọi người mới thăm thía từ “ăn độn” một từ rất xa lạ trước đây ... vì vậy các chị tôi phải thay phiên nhau nuôi tôi, để tôi ở một mình các chị tôi không yên tâm, tôi lại phải di chuyển, bây giờ gọi là “chạy sô”, ở mỗi nơi vài ba tháng, thế là tôi chuyển trường mấy bận cho gần nơi ở ...

Năm tôi học lớp 9, đầu năm học, về trường tôi một cô giáo mới, cô mới ra trường được bố trí về dạy, cô lại được phân công làm chủ nhiệm lớp 9B là lớp tôi. Cô học Cao đẳng Sư phạm, thời đó thiếu giáo viên, nên Nhà nước đào tạo cấp tốc dạng 9+3, tức là tốt nghiệp cấp II phổ thông, học sư phạm 3 năm thành Cao đẳng, dạy cấp II. Cô chỉ hơn tôi 3 tuổi, cô có dáng người mảnh mai, nên nhìn cao ráo, nước da tương đối trắng, trông cô toát ra vẻ chịu thương, chịu khó, nhân hậu và dịu dàng. Cô không đẹp, nhưng có đôi mắt sâu thẳm dễ thu hút người khác ...

Hồi xưa, do sợ bị bắt lính nếu rớt Tú Tài, nên Ba tôi làm khai sinh cho tôi tụt mất 2 tuổi, trong khai sinh tôi đi học sớm hơn 1 tuổi, nhưng tuổi thật thì lại lớn hơn chúng bạn 1 tuổi, chính cái rắc rối đó mà tôi thuộc dạng ngồi bàn chót trong lớp cho khỏi khuấy tằm nhìn

tụi bạn, không hiểu sao, ăn uống thiếu thốn thể mà tôi cứ “nhỏ giò” lớn phồng ... mới lớp 9 mà trông đã ra dáng thanh niên .

Do chuyển trường, tôi đang học Pháp văn, dùng một cái trường mới chỉ có dạy Anh văn, nên tôi phải học Anh văn, tôi học Anh văn vào ngay chương trình lớp 8, chẳng biết mô tê gì, nhưng không còn cách nào khác, chẳng lẽ giờ Anh văn lại đi ra khỏi lớp ... Những năm này không bắt buộc học sinh ngữ như bây giờ. Cô chủ nhiệm của tôi dạy môn Anh văn.

Thực tình tôi học rất vất vả, phải mò mẫm từ đầu : ây, bi, xi, đi ... Cô giáo thấy tôi cố gắng, cô rất nhiệt tình chỉ bảo, cho tôi mượn sách, hướng dẫn tôi tận tình, động viên tôi hết mình và hơn thế nữa, cô bảo tôi một tuần 3 buổi tối, đến nhà cô, cô dạy thêm miễn phí ... Thế là tôi cật lực : ây, bi, xi, đi ... tôi tiến bộ nhanh, hết học kỳ I tôi đã theo gần kịp đưa học trung bình trong lớp, tôi học khá các môn, nên cô rất ưu ái với tôi, cô và trò miệt mài, cần mẫn, hôm nào có tiết Anh văn mà tôi vắng, cô quan tâm hỏi mấy thằng bạn thân, bảo tới nhà tôi xem vì sao tôi vắng ... Khi biết hoàn cảnh của tôi, thì sự quan tâm của cô đối với tôi càng gấp bội, thật gần gũi, thân thiết như chị em, cô rất thật lòng với tôi, cô tâm sự mọi chuyện, gần cuối năm học thì hình như tôi và cô không còn khoảng cách thầy - trò nữa mà như là chị em, thật gần gũi và thân thiết, cô quan tâm đến tất cả những khó khăn của tôi, đến cả những việc nhỏ nhặt như ăn uống, bệnh hoạn... ngược lại, tôi cũng không giấu cô điều gì ...

Là một thanh thiếu niên tuổi 17, lại lo toan quá sớm, thiếu thốn tình cảm gia đình (Cha, Mẹ, anh, chị ...) cái tuổi mà tình cảm mông lung, bất chợt, có lúc bay bổng, có lúc man mác như đổi, như hờn, nhưng chẳng biết vì đâu và vì cái gì ... một tán hoa Phượng rực đỏ, nghe tiếng rí rã, vang vang của Ve sầu cũng làm cho tâm hồn man mác, rung rung, ngẹn ngẹn ... Rõ khổ ! Thú thực, trong cái mớ bùng nhùng tư tưởng của tôi, có những lúc tôi cũng chẳng hiểu mình nữa, trong cái tình cảm thân thiết, gần gũi như chị em kia, thỉnh thoảng lại gợn lên một điều gì đó mà theo tôi nó hơi khác thường, ví như cô giáo mà quan tâm đến một bạn nào trong lớp, hay tỏ ra quá thân mật với thầy giáo nào đó trong trường, thì trong lòng tôi nhói lên một tia lửa điện, đau nhói, như là ganh tị, ghen hờn hoặc khi cô bận việc nghỉ một hai hôm là tôi thấy nhớ cô kỳ

lạ ... Và cũng chỉ có thế, đối với tôi, thật trong sáng, thật bình thường, không hề có một tí gì thuộc về giới tính, hoàn toàn vô tư, hồn nhiên ... Và cứ thế, bên cạnh tôi, cô là nguồn động viên cực kỳ to lớn, giúp tôi vượt qua tất cả những khó khăn, buồn chán do cuộc sống có thể nói là vất vả, có lúc tôi muốn đi bụi đời ... dù rằng các chị rất thương và lo cho tôi, nhưng lực bất tòng tâm, phần còn phải lo cho chồng, cho con ... Tôi học khá dần, cuối năm lớp 9, qua vòng thi huyện, vòng thi tỉnh, tôi là 1 trong 7 học sinh giỏi văn của tỉnh dự thi học sinh giỏi văn toàn quốc, những gì tôi làm được đối với một đứa kém may mắn như tôi đều có sự hậu thuẫn hết mực của cô giáo ... Tất nhiên cô giáo không thể không nhận ra sự khác biệt của tôi, nhưng ở mức độ nào đó mà tôi cho rằng cũng như tôi, có những lúc tư tưởng cô cũng muốn chệch đường ray, nhưng rồi lại trở vào đường ray, đoàn tàu vẫn an toàn, tiến tới ... Tôi nghĩ vậy vì có những lúc, trong ánh mắt sâu thẳm của cô nhìn tôi, có những tia buồn buồn, vừa triều mến, vừa kiềm nén ... Ôi ! những lúc như vậy, lòng tôi bấn loạn, quên tới, quên lui, chẳng làm cái gì ra cái gì ...

Và cứ thế, năm học kết thúc nhanh chóng, tôi từ giã mái trường cũ, ra Thị xã ở với người chị thứ 3 để học cấp III. Suốt 3 tháng hè, tôi chúi mũi vào công tác ánh sáng văn hoá hè, dạy bổ túc văn hoá hè, sinh hoạt cùng địa phương với những người bạn mới, tôi vẫn thường đến thăm cô giáo những lúc rảnh rỗi và tiếp tục học Anh văn ... 3 tháng hè rồi cũng qua mau, tôi được đặc cách tuyển thẳng vào lớp 10, không phải thi chuyển cấp. Chị 3 của tôi sinh con thứ 2, thằng bé bệnh luôn, tốn nhiều tiền, anh chị thực sự khó khăn, tôi cực kỳ ái ngại, tôi tìm gặp cô và ngỏ ý muốn nghỉ học tìm việc làm, cô đã nói chuyện với tôi gần trọn một buổi, dù tôi có đưa ra bất cứ lý lẽ nào để nghỉ học, cô cũng bác bỏ thẳng thừng, tôi và cô gần như cãi nhau do tôi quá bức xúc ... Và rồi giải pháp đã được cô và tôi xác định : Cô tìm cho tôi một chỗ dạy thêm tại nhà, nói là dạy thêm, nhưng thực ra là giúp cho cô nhóc nhỏ học lớp 3 đã thông những bài học ở trường mà cô không hiểu, qua giới thiệu của cô giáo với một người bạn, tôi đi dạy kèm. Thế là hàng tháng cũng có một ít tiền phụ chị tôi, dù không đáng là bao nhiêu ... Thế là vì cô, tôi kiên trì học hết học kỳ I năm lớp 10. Sang học kỳ 2, sau một lần

cãi nhau với chị, tôi âm thầm nghỉ học mà không báo với cô, tôi nhờ người anh rể xin vào làm trong Quốc doanh phát hành phim và chiếu bóng của tỉnh. Tôi không dám đến gặp cô nữa, dù đôi lúc rất nhớ cô, cái dáng mảnh mai, tóc để dài mượt mà, thơm mùi xà phòng rẻ tiền thời bao cấp, cái tấm lòng đầy nhiệt tình, trách nhiệm, đôi mắt sâu thẳm như trách, như hờn mỗi khi tôi có lỗi ... nhớ lắm, nhưng tôi ráng chịu vì tôi không thể nào trả lời cô : Vì sao tôi nghỉ học ... Rồi công việc thu hút, tôi cũng dần quên, cái tình cảm, nỗi nhớ không thành cái gì rõ ràng, không ra hôn, ra vía, mong manh rồi cũng tan dần, tôi không còn nhớ cô như trước ...

Bảng đi 2 năm, tôi nhận được thiệp mời đám cưới của cô do thằng bạn mang đến, tôi hơi bất ngờ vì đã lâu rồi, cô vẫn còn nhớ tôi, một thằng học trò cá biệt về hoàn cảnh, tôi mừng cho cô, cuối cùng cô cũng đã có nơi để trao thân, gởi phận, thầm cầu mong cô được hạnh phúc, đối với tôi cô ngàn lần xứng đáng được hạnh phúc. Ngày đám cưới rồi cũng đến, tôi với thằng bạn mượn được chiếc gấn máy cà tàng, nhưng rất tự hào, áo quần nghiêm chỉnh đi đám cưới cô giáo, gặp tôi, cô tỏ ra rất mừng, nhưng trong hoàn cảnh đi bên cạnh chú rể, không thể nói gì được, cô cười rất tươi nhìn tôi, đôi mắt sâu thẳm long lánh niềm vui, tôi cũng vui cực kỳ, cô chỉ tranh thủ nói với tôi : “ Ngày mai N đi đưa dâu nhé ! Cô chỉ có một lần ... “ tôi cất tiếng “dạ” dứt khoát, báo cho cô biết rằng tôi sẽ đi ... Hôm sau, tôi với thằng bạn cũng đến, lúc đàn trai đang làm lễ, cô mặc áo dài màu hồng, màu mà cô rất thích, trang điểm không cầu kỳ, nhưng trông cô đẹp hẳn ra trong cái dáng mảnh mai, gia đình chồng cô là nhà nông, ở một vùng xa Thị xã, chồng cô cũng là nhà nông chính gốc, họ hàng giới thiệu sao đó mà quen nhau, cưới nhau, lúc bấy giờ, trí thức rẽ như bèo, nhà giáo nghèo rách mừng tôi, không có địa vị xã hội như bây giờ, cô được về làm dâu nhà chồng có nhiều ruộng đất, thế đã môn đăng hộ đối, đẹp mặt 2 họ ... Tôi vui thực sự, uống rượu tí tí, lúc đó, ở cái tuổi 20, tôi đã ra dáng đàn ông thực sự, rất mạnh rượu, trước khi đàn gái rút lui, trong men rượu chếch choáng, tôi tranh thủ đến chào Chú rể, anh ta lớn hơn tôi 5 tuổi, tôi tự giới thiệu, nói lời chúc mừng và uống một ly với chú rể, trong thâm tâm tôi muốn gởi gắm cô giáo yêu kính của tôi cho anh ta, nhưng tôi không nói ra. Qua cái bắt tay, uống ly

rượu, nói mấy lời chớp nhoáng, tôi có cảm giác rằng anh ta sẽ làm khô cô giáo của tôi, không biết có phải có một chút ghen tị gì không, nhưng tôi có cảm giác như vậy ...

Gần một năm rồi qua, tôi không liên lạc với cô, cô về sống bên chồng, chuyển trường dạy gần nhà, được tin cô giáo sinh em bé, nhân dịp đi chiếu phim ở trường học của cô dạy, tôi tranh thủ đến thăm cô. Một buổi chiều, tôi đến thấy nhà vắng, chỉ có cô ở nhà, ôm em bé vừa ra tháng, cô tiếp tôi, trông cô xanh xao, gầy còm, èo uột, bơ phờ, cô cười nói, mừng vì gặp lại tôi, cô hỏi thăm đủ thứ, nào công việc, nào sức khỏe, nào chuyện người yêu ... tôi trả lời thật tình như ngày xưa, không giấu cô điều gì ... tôi có cảm giác là cô hơi gượng, cố giấu cái gì đó ... Tôi bắt đầu hỏi thăm cô về chuyện gia đình, mới hay, chồng cô là tay bợm nhậu, ngoài việc làm ruộng ra, anh ta nhậu liên tù tì, cảm giác của tôi hôm đưa dâu đã không phản lại tôi, ngoài việc thường xuyên phục vụ cho hân nhậu nhẹt, khi nhậu say về, hân chửi bới, không đến nỗi đánh đập, nhưng chì chiết chẳng đâu ra đâu, bắt phục vụ đủ thứ kể cả trong lúc mang bầu, cô tôi cố gắng chịu đựng vì gia phong, lễ giáo và cũng vì giọt máu đang hình thành trong người, nhưng hân là tên thất phu, tục tử, chỉ biết ăn nhậu, say sưa, đó là niềm vui duy nhất của hân, kể cả chiều nay, hân đi nhậu nhẹt chưa về ... Cô tôi kể tới đâu khóc đến đấy, cô khóc thật nhiều, cô chưa từng trút những tủi hờn với ai dù là người thân, vì cô sợ họ buồn, như ngày xưa, với tôi, cô rất thực lòng, cũng may tôi đã già dặn, chứng chắc, nếu là ngày xưa chắc tôi cũng đã khóc như mưa với cô ... Tôi ngồi đó mà lòng tan nát, thương cô, tôi như đứt từng đoạn ruột, cảm giận tên thất phu, nhưng cũng chẳng biết làm sao, chỉ biết nuốt cay đắng vào trong cổ họng, khuyên cô những lời vô nghĩa, trống rỗng, môi mặn đắng, mắt cay xè ... Sau khi chào cô bằng những tiếng lí nhí, chẳng ra làm sao, tôi lững thững bước ra khỏi nhà như gã say rượu, lòng nặng như đá tảng ...

Rồi công việc lại cuốn hút, hơn một năm sau, tôi nhận tin như sét đánh, cô tôi đã mất do tai biến khi sinh con lần thứ 2 ... Nghe thẳng bạn báo tin, tôi ngồi tại chỗ, chân tay như kiệt sức, điếng hồn, không tin điều đó, khi bình tâm lại tôi ngồi bất động, tất cả, vâng, tất cả những gì thuộc quá khứ tràn về như cơn lốc, cái dáng mảnh

mai, tóc dài mượt, đôi mắt sâu thẳm, sự nhiệt tình, chịu thương, chịu khó, những lời lẽ ngọt ngào, chí tình khuyên bảo tôi trong học tập, vượt qua khó khăn, số phận, nhưng giờ đây, chính cô không vượt qua được số phận của chính mình, cô đã vĩnh viễn ra đi như để trút bỏ tải hờn, đau khổ trên trần ai, mấy đêm liền, sau khi chiếu phim xong, tôi lặng lẽ ngồi khóc, tôi khóc thật nhiều, khóc cho thỏa thích sau những đè nén bấy lâu, cứ nghĩ về kỷ niệm, tôi lại khóc không thể nào kiềm được, thế là buông theo cảm xúc mà khóc ...

Tôi đi đám tang cô giáo, tôi căm ghét cái vẻ sầu não của hân, chỉ muốn tiến tới nói to vào mặt hân : “ Mày là thằng thất phu, bỏ ỏi ! “ . Đưa cô giáo đến nơi an nghỉ cuối cùng, nhìn tấm hình của cô trước quan tài, tôi cố hết sức để kiềm nén khóc thành tiếng, nước mắt tôi tuôn trào ... Cô ơi, cô là người cô, người chị yêu kính nhất trên đời của N, cô hãy yên nghỉ nơi cõi vĩnh hằng, N có được hôm nay, ngoài Cha, Mẹ thì ơn cô như núi, trong cuộc đời, chỉ có cô là người hiểu được N, trong lúc cô thập tử nhất sinh, đi biển một mình, cô đã không vượt cạn được, N cũng không thể giúp cô như cô đã từng giúp N vượt khó, đau đớn lắm, cô có hiểu cho N không ? Nay cô ra đi để lại trong lòng N nỗi đau không dễ gì nguôi ... Vĩnh biệt cô ! Vĩnh biệt chị Nh.N ...